

SIKRE AT BARN HAR ET GODT
PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Handlingsplan mot mobbing i Melakollen barnehage

Innhold:

Innledning, bakgrunn	s. 3
Hva er mobbing	s. 3
Aktivitetsplikt; innebærer	s. 4
Forebygging	s. 6
Samarbeid mellom barnehage og hjem	s. 7
Barns medvirkning	s. 8
Avdekking	s. 9
Aktivitetsplikt; personalets arbeid	s. 9
Lovverk og sentrale føringer	s. 10
Felles holdning blant personalet i Melakollen	s.1 0
Melakollen barnehage`s retningslinjer for et godt psykososiale miljø	s. 11

Vedlegg:

Rutiner i Melakollen, for å forebygge mobbing og krenkende atferd	s. 12
Tiltak ved krenkende atferd	s. 13
Tiltak ved mobbing/ hyppig krenkende atferd	s. 15
Notat vedrørende mobbing/ krenkende atferd	s. 17
Observasjonslogg	s. 18
Tiltaksplan	s. 19
Referat	s. 20
Bekreftelse på lest dokument	s. 21

Innledning:

1.januar 2021 fikk barnehagen et nytt regelverk for barnehagemiljøet. Den nye loven skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag.

Dette innebærer at personalet i barnehagen:

- Har et ansvar for å følge med på hvordan alle barn har det.
- Har en plikt til å gripe inn hvis et barn ikke har det bra.
- Skal undersøke, sette inn tiltak hvis et barn ikke har det bra.
- Skal melde fra til styrer, hvis de får mistanke om at et barn ikke har det trygt og godt.
- Skal lage en skriftlig plan, hvis et barn ikke har det bra i barnehagen.
- Barnehageeier har et ansvar for at barnehagen følger reglene, og må legge til rette for at barnehagen fyller kravene i loven.

I Melakollen barnehage har vi utarbeidet en handlingsplan mot mobbing, denne skal være et verktøy i arbeidet med å forebygge, og forhindre mobbing mot barn i barnehagen.

Handlingsplanen viser hvordan personalet i Melakollen barnehage jobber kontinuerlig for å styrke det psykososiale barnehagemiljøet. Hvordan vi forebygger mobbing, og hvilke rutiner personalet forholder seg til for å følge opp mobbesaker.

Barnehageloven og Rammeplanen 2017 gir tydelige føringer for barnehagens oppdrag i å sikre et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Endringene i barnehageloven krever at barnehagene jobber systematisk for å forebygge utestengning og mobbing, og at de skaper et godt miljø der barna trives og er sosialt inkludert. Rammeplanen stiller allerede krav om dette, nå blir forpliktelsen tatt inn i loven. Det skal sikre at alle barn, uavhengig av hvilken barnehage de går i, får hjelp av voksne til å ta godt vare på hverandre.

Barnehageloven § 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.....

.....Barnehagen skal møte barn med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og

være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Rammeplanen 2017 sier;

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Styrer har det overordnede ansvaret for det psykososiale miljøet i barnehagen. Styrer skal sammen med personalet arbeide forebyggende, og ta tak i eventuell mobbing og krenkende atferd.

Melakollen barnehage legger vekt på:

- Kontinuerlig systematisk og langsiktig arbeid med barnehagemiljø.
- Relasjonsbygging.
- Fremme sosial og emosjonell kompetanse.
- Legge til rette for et tett foreldresamarbeid.
- Tydelig ledelse og fokus på å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger.
- Alle i personalet har en plikt til å forebygge, avdekke, varsle og gripe inn dersom de får kjennskap til, eller mistanke om at et barn blir utsatt for krenkende atferd fra andre barn, eller fra voksne.
- Personalet har plikt til å lage en skriftlig plan, med tiltak, frister og ansvar.

Mellom åtte og tolv prosent av barnehagebarna opplever jevnlig utestenging fra lek eller ulike former for krenkelser. Stortinget har vedtatt egne bestemmelser i barnehageloven om barns rett til et trygt omsorgs- og læringsmiljø som vil gjelde fra 1. januar 2021.

AKTIVITETSPLIKT, og hva den innebærer.

Barnehagen forpliktes til å ha nulltoleranse mot krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Det avgjørende er om barnet som blir utsatt kan oppleve det som nedverdiggende. Utestengingen må som hovedregel være systematisk. Personalet i barnehagen skal gripe inn når et barn utsettes for slike krenkelser.

Lovendringen innebærer en aktivitetsplikt som krever at personalet i barnehagen følger med på hvordan barna har det, undersøker og setter inn tiltak når personalet har mistanke om at ett eller flere barn ikke har det bra i barnehagen. Personalet i barnehagen får plikt til å undersøke saken når foreldre sier ifra/ opplever at deres barn blir mobbet. Det skal lages en skriftlig plan for hvordan barnehagen skal følge opp barnet og gruppen.

Det innføres også en skjerpet aktivitetsplikt ved mistanke om at personalet krenker barn.

Alle som arbeider i barnehagen får plikt til å melde fra til styrer dersom de får mistanke om, eller kjennskap til, at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen. Styrer er ansvarlig for at barnehagen håndterer og følger opp meldingene på en ansvarlig måte.

HVA ER MOBBING

Forskningsrapporten *Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen* (Lund, red. 2015), viser at både barn, ansatte og foreldre mener at det finnes mobbing i barnehagen. Det er likevel flere ansatte enn foreldre som sier at mobbing finnes. Foreldrene på sin side, har forventninger om at de ansatte avdekker og stopper mobbing.

Samtidig sier en av fire ansatte og foreldre at mobbing i barnehagen ikke finnes, noe som er alvorlig fordi det kan føre til at mobbing ikke avdekkes eller stoppes.

Rapporten bekrefter at lek og vennskap er det aller viktigste for barn i barnehagen, og i intervjuene med barna fremkommer det at barns opplevelse av vennskap og det å bli inkludert i lek er avgjørende for deres trivsel i barnehagen. De voksnes tilstedeværelse og engasjement i barnas lek, er derfor helt nødvendig.

I forskningsrapporten defineres mobbing slik: «*Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barns opplevelse av å høre til og å være en betydningsfull person for fellesskapet*».

Dette understreker at alle voksne har et ansvar for å hindre at barn opplever å bli holdt utenfor. Barnehagen skal bidra til barnets trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverdi, og forebygge krenkelser og mobbing.

Mobbing kan involvere forskjellige former for handlinger, skille mellom:

- Verbal mobbing: som å si stygge ting.
- Fysisk mobbing: slå, sparke, klype, lugge.
- Utestenging: ved at et eller flere barn holde utenfor leken og fellesskapet, enten av andre barn eller voksne.

I barnehagen kan mobbing gjøres seg gjeldene ved at et barn har en egenopplevelse av å bli stengt ute fra leken, ikke bli akseptert, får negative kommentarer, blir dominert, undertrykket, truet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort eller manipulert, eller at voksne ser og opplever denne type atferd i blant barna.

Det kan noen ganger være vanskelig å skille mellom erting og mobbing, men erting som foregår over tid kan utvikle seg til å bli mobbing. Det dreier seg da ikke om enkeltstående handlinger som inngår som en del av det å være menneske, eller om barn som en gang imellom ikke blir med i lek. Det handler om negative mønstre som foregår over tid og det er ubalanse i styrkeforholdet.

FOREBYGGING

Den tydelige og omsorgsfulle voksne er modell for barnas møte med andre.

Tilstedeværende voksne som er oppmerksomme, og vet når de trengs, og hvordan de skal bidra. Der den voksne jobber for å skape gode relasjoner til alle barn.

De voksnes forståelse av barn og barns atferd er grunnlaget for om voksen ser.

Personalets kunnskap om, og forståelse av barns atferd er grunnlaget for om voksne ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis, og det er de voksnes holdninger som ligger til grunn for de handlinger som utføres.

For å skape en barnehage fri for mobbing må barnehagen ha.

- Tydelige verdier og felles holdninger som praktiseres av voksne.
- Voksne som legger til rette for en god start for det enkelte barn (gode strategier for tilvenning, forutsigbar dagsrytme og gode rutiner for overganger mellom aktiviteter).

- Voksne som systematisk observerer enkeltbarn og barnegrupper, tilrettelegger for etablering av gode relasjoner og vennskap.
- Kompetente voksne som jobber systematisk med å styrke barna sosiale kompetanse og skaper et inkluderende og vennlig barnehagemiljø.
- Voksne som kjenner alle barna godt og tilrettelegger aktiviteter slik at alle opplever mestring på sitt nivå.
- Tilstedeværende og varme voksne som viser alle barna tillitt og formidler forventninger til dem på en tydelig måte, slik at barna lett kan forstå hva som er akseptabelt og hva som ikke er lov.
- Voksne som kan være barnas veileder i utfordrende relasjoner og situasjoner- noen ganger gå foran som et godt eksempel, andre ganger korrigere, vise, lede og veilede.
- Voksne som legger det fysiske miljøet til rette slik at det stimulerer til god lek.
- Engasjerte voksne som fokuserer på leken som en viktig arena for utvikling av sosiale ferdigheter.
- Voksne som har kompetanse og håndterer uønsket atferd og fremmer en positiv væremåte.
- Voksne som vektlegger et godt samarbeid med foreldre.
- Annerkjennelse som grunnfundament.

SAMARBEID MELLOM BARNEHAGEN OG HJEM

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen. Det er viktig å samarbeide med foreldre i arbeidet med holdninger og verdier. Det forventes at foreldre vil samarbeide med barnehagen om forebygging av mobbing og krenkende atferd. Foreldre må derfor involveres i hvordan barnehagen jobber med barn og relasjoner og snakke om tema mobbing, krenkende atferd og forebygging av dette i foreldresamtaler og foreldremøter. Dette innebærer også at foreldre blir informert om barnehagens handlingsplan mot mobbing.

Det å bli sett, møtt, anerkjent og respektert innebærer gjensidig forpliktelse mellom barnehage og hjem. Alle barn og foreldre skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet. Hvis de kommer med en bekymring om at et barn blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal de bli tatt på alvor.

Foreldre er barnas viktigste rollemodeller og må være gjennomtenkte med hva de sier og uttrykker, når barn er til stede.

Foreldre bidrar til forebyggende arbeid: Punktene nedenfor ble satt ned i foreldremøte 14. april 2021.

FORELDREMEDVIRKNING- FOREBYGGENDE ARBEID MOT MOBBING:

- Hilse på, snakke med alle barn.
- Kunne barnas navn.
- Inviterer barn hjem, og legge til rette for nye vennskap.
- Inviterer andre barn og foreldre inn i fritidsaktiviteter.
- Snakke positivt om andre barn, foreldre, personalet og barnehagen. Være gode forbilder.
- Melde fra til barnehagen, dersom de ser erting/ mobbing/krenkende atferd blant barna.
- Gi tilbakemeldinger på barnets trivsel og opplevelser.
- Ha et tett samarbeid med barnehagen.

Andre ting foreldre kan bidra med?

Eks.

- Arrangere sosiale sammenkomster/ turer.
- Ha egen facebook gruppe, kan dele informasjon om aktiviteter, arrangement.
- Hjelpe hverandre med barnepass på planleggingsdager.
- Felles kjøreregler for bursdags invitasjoner. Eks. Inviterer alle på sitt alderskull. Sikre at ingen blir glemt.

BARNES MEDVIRKNING

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv.

I Melakollen er barna involvert i arbeidet med handlingsplan mot mobbing ved at vi har satt 5 mål som barna skal knytte til et konkret innhold. Barna har mange tanker og refleksjoner rundt hvordan vi skal være mot hverandre, hva vi skal gjøre for at alle har det bra.

MELAKOLLEN`S 5 MÅL:

- VÆRE EN GOD VENN
- SI I FRA
- TØRRE Å SI STOPP
- HJELPE HVERANDRE
- DU ER VIKTIG

Arbeidet med disse målene skal være en inkludert del av det gjennomgående arbeidet med rammeplanen.

AVDEKKING

Mobbing og begynnende mobbeatferd kan være vanskelig å oppdage. Personalet må ha felles forståelse for hva mobbing og krenkende atferd innebærer.

Det er viktig å være observant på endringer av barns atferd. Det kan være tegn på at noe er galt. Et tett samarbeid mellom barnehage og hjem gjør det lettere å fange opp endringer i barnas atferd.

AKTIVITETSPLIKT; personalets arbeid

Alle ansatte i barnehagen har en **aktivitetsplikt** som består av:

- Plikt til å gjøre **undersøkelser** raskt.
- Plikt til å **varsle** styrer raskt.
- Plikt til å **gripe inn**.
- Sette i gang tiltak.
- Dokumentere.

Følgende punkt er viktig for å avdekke mobbing:

- Personalet må være tett på barna i lek og aktivitet for å kunne fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing.
- Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barna og mellom voksne og barn.
- Personalet er tilstede, leker og snakker med barna med fokus på hvordan de har det, og er oppmerksomme på endringer i barnas atferd.

- Personalet gjennomfører barnesamtaler med fokus på barnas trivsel- en til en eller i gruppe.
- Pedagogisk leder gjennomfører foreldresamtaler der barnas trivsel, atferd og vennskap tas opp.

LOVVERK OG SENTRALE FØRINGER

- FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989
- Lov om barnehager § 1 Formål og § 3 Barns rett til medvirkning.
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Kunnskapsdepartementet (2017)
- Forskrift om miljøretta helsevern i barnehager- Miljø og helse i barnehagen.
- Foreldreutvalget for barnehager (Fub) Mobbing i barnehagen

FELLES HOLDNING BLANT PERSONALET I MELAKOLLEN BARNEHAGE:

Krenkelser kan være i form av trakassering, vold og mobbing. Hva legger vi i disse begrepene?

Krenkelse:

- Den holdningen vi har til det enkelte barn.
- Kroppsspråk, ydmyke, såre noen.
- Når man kjenner at det gjør vondt.
- At det gjentar seg.
- At det oppleves skremmende å få «irettesettelse».
- Å få et «stempel».

Trakassering:

- Å bli uthengt
- Handlinger, uttalelser eller ytringer som kan være krenkende.

Vold:

- Fysisk; slå, sparke, klype, bite
- Psykisk

Mobbing:

- Gjentatte ganger.
- Får ikke være med/ utestengelse fra leken.
- Kommentarer for klær, utseende.
- Tildelt roller som lavt på rangstigen, hund.

Med krenkende atferd mener vi:

- Baksnacking.
- Negative kommentarer på utseende og personlighet.
- Snakke uhøflig til hverandre.
- Gjøre narr av, bruke ironi.
- Ikke ta barn på alvor, overse.
- Forskjellsbehandling.
- Utestenging både fysisk i leken og psykisk.
- Slå, bite, klore, klype, sparke andre barn.
- Mobbing; gjentatte episoder over tid, i forhold til et barn.

MELAKOLLEN BARNEHAGES RETNINGSLINJER FOR ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ

Hva innebærer et godt psykososialt barnehagemiljø?

- Å bli sett av personalet, barn og andre foreldre.
- Å møte barna når de kommer i barnehagen.
- At barna føler livsmestring, omsorg, trygghet.
- Å ha venner i barnehagen.
- Et positivt arbeidsmiljø.
- Personalet som er bevist på jobben vi gjør, vite hvordan man skal veilede og støtte barn i lek og samspill.
- Et godt samarbeid mellom barnehagen og foreldre.
- Hjelp til å bekrefte barnas følelser.
- Bevissthet rundt stemninga vi lager, gjøre det hyggelig rundt oss.
- Støtte barna i å dele, problemløsning, sinnemestring, å være en god venn.
- Være tilstede, sammen med barna
- Relasjonsbygging, bli godt kjent med barna.

VEDLEGG:

VÅRE RUTINER FOR Å FOREBYGGE MOBBING OG KRENKENDE ATFERD

	Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
1	Barnehagen gjennomgår handlingsplan, drøfter og dokumenterer barnehagens syn på: -Hva er et godt psykososialt miljø? -Hva er krenkende atferd? -Hva er terskelen for å gripe inn og hva det innebærer? -Når skal ledelsen varsles?	Ved barnehagestart	Styrer
2	Opplæring og informasjon til alle nyansatte og vikarer « <i>Handlingsplan mot mobbing i Melakollen barnehage</i> »	Ved ansettelse, vikarstart	Styrer
3	Barn og foreldre informeres om planen når de starter i barnehagen. Nye foreldre skriver under på at de har lest dokumentet på oppstartsamtale.	Hver høst	Pedagogisk leder
4	Personalet kartlegger barn- voksen relasjoner to ganger pr. år.	Oktober og februar	Pedagogisk leder
5	Barnehagen vurderer det psykososiale miljøet og vurderer informasjon som kommer fra foreldresamtaler.	Ledermøte to ganger pr. år	Styrer/ pedagogisk leder
6	Barnehagens planer og tiltak for forebyggende og holdningsskapende arbeid gjennomføres barnehagehverdagen.	Løpende gjennom året	Styrer/ pedagogisk leder
7	Barnehagen evaluerer sitt forebyggende og holdningsskapende arbeid hvert år. Evaluering og evt. revidering av handlingsplan foretas i personalmøte.	Hver vår/ mai	Styrer

TILTAK VED KRENKENDE ATFERD

Handling i barnehagen:	Ansvar
<ul style="list-style-type: none"> • Bruk enkle og presise ord: «Stopp». «Jeg vil at du skal stoppe» • Fange opp barnet som er blitt krenket, eventuelt spørre om hjelp fra andre i personalet. • Følge opp situasjonen, og gi barnet/ barna alternativer til andre ting de kan gjøre/ si. Problemløsning, sinnemestring. • Ta barnet som krenker ut av situasjonen. Forklare hvorfor du gjør det på en rolig måte. • Snakke rolig med barnet. • Forklare følelsene til den som ble krenket. • Gjøre avtaler med barnet for videre deltagelse i leken. • Konsekvenser, avtale realistiske konsekvenser. • Gå tilbake til barnet som ble krenket og fortell at dere har snakket om hva som er greit/ ikke greit å gjøre med hverandre. • Informere foreldre til de involverte 	<p>Den som oppdager krenkende atferd</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tett observasjon av den som er krenket, og den/ de som krenker. • Avslutt saken, eller overfør som mobbesak. 	<p>Pedagogisk leder</p>
<p>Hvordan samarbeide med foreldrene:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Foreldrene skal ha informasjon om episoder som vi karakteriserer som uakseptabel atferd. Avklar hvem som gir informasjonen, når og hvor informasjonen gis. • Obs! Ved hyppig gjentakende episoder er det pedagogisk leder sitt ansvar å avgjøre hvor ofte og hvordan det skal gjøres. • Når det er alvorlige saker, er dette ped. leders ansvar. Bli enig om ordbruk, slik at dere er samkjørte på hva som formidles. • Kalle inn foreldre til en samtale er ofte det beste. Evt. ringe foreldre og snakke med de før henting. Ikke snakk over hodet på barnet i garderoben. Ikke be barnet selv gjenfortelle om negative episoder i barnehagen til foreldrene. Da er vi ikke på parti med barnet. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Før en god dialog med foreldrene hvor vi rolig og saklig forteller hvordan barnet er i barnehagen. Målet med samtalen: drøfte felles strategi i tiden framover til beste for barnet. Husk at alle barn har perioder områder de kan bli bedre på. Derfor er det viktig at vi ikke overdramatiserer situasjonen. • Uakseptabel atferd må reageres på, men vår rolle er å bidra til på sikt at barn lærer å omgås andre mennesker på en positiv måte. Det vil derfor ikke blir alvorlige konsekvenser som vil førfølge barnet. Viktig å trygge foreldre på dette. • Kartlegge gjentatte episoder og se om det er et mønster. Hva kan ligge bak? <u>Vi MÅ anstrenge oss for å forstå barnet. Hva er det barnet prøver å fortelle oss?</u> • Hyppige foreldresamtaler hvor en evaluerer tiltak både hjemme og i barnehagen. • Ønsker vi å gi informasjon raskt til foreldre, kan vi be dem ringe oss når det passer, slik at man kan snakke uforstyrret. Gi beskjed til foreldre at vi er ferdig med hendelsen slik at det ikke forfølger barnet hele dagen. • Vi har et veiledningsansvar ovenfor foreldre som trenger det. • Ligge utfordringene kun i barnehagen er det vårt ansvar å sette i gang tiltak. 	
<p>Informasjon mellom personalet når det oppstår krevende atferd/ mobbing</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • God informasjonsflyt på avdeling. • Ha samme regler og konsekvenser, snakke gjennom. • Ta jevnlig opp på ledermøte og teammøte, unngå å snakke om det i hverdagen da det fort blir et negativt fokus enn nødvendig. Husk at det du gir oppmerksomhet får du mest av. OPPMERKSOMHETSPRINSIPPET! • Ha et positivt syn på barnet som krenker/ mobber • Viktig at beskjeder/informasjon går fra tidligvakt til seinvakt. • Drøfte og tenke høyt sammen i forhold til tiltak. Det er ikke alltid fasitsvar. 	

TILTAK VED MOBING HYPPIG KRENKENDE ATFERD

	Oppgaver	Ansvar	Forslag til dokumentasjon. Se vedlegg
1	Mobbing eller krenkende atferd er observert eller informert om barn, ansatte eller foreldre.	Den som har mottatt informasjon om, eller observert handlingen	Notat vedr. krenkende atferd/ mobbing i barnehagen
2	Undersøkelse og observasjon settes i gang umiddelbart dersom det kommer fram et barn ikke har det bra.	Styrer/ pedagogisk ledere	Observasjonslogg
3	Samtale med barnet som opplever seg mobbet/krenket, for å skaffe informasjon og gi støtte. Barnehagen skal sikre at barnets egen subjektive opplevelse kommer frem.	Styrer/ pedagogiske ledere	Referat
4	Samtaler med foreldrene til barnet som opplever seg krenket/ mobbet. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/ bør gjøres.	Styrer/ pedagogiske ledere	Referat
5	Samtale med barnet/ barna som krenker/ mobber. Er det flere som krenker, snakkes det med en om gangen. Gjør avtaler om oppfølging	Styrer/ pedagogiske ledere	Referat
6	Samtale med foreldre til barnet som krenker/ mobber. Barnehagen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/ bør gjøres.	Styrer/ pedagogiske ledere	Referat
7	Tiltaksplan utarbeides På bakgrunn av undersøkelsene og observasjonene lages det en tiltaksplansom presenteres for samtlige ansatte.	Styrer/ pedagogiske ledere	Referat
8	Oppfølging Den krenkende atferden/ mobbingen følges inntil den opphører helt. Alle involverte barn skal følges opp.	Styrer/ pedagogiske ledere	Observasjonslogg/ referat

Handlingsplan mot mobbing- psykososialt miljø

9	Vurderingsmøte for personalet etter 1-2 uker. Fungerer iverksatte tiltak? Eventuelt videreføring/ justering av tiltak	Styrer/ pedagogiske ledere	Referat
10	Ny informasjon/ samtale med foreldrene om dagens ståsted i saken. Nær dialog med foreldrene bør skje kontinuerlig til saken er løst.	Styrer	Referat

Til internt bruk

NOTAT VEDRØRENDE KRENKENDE ATFERD/ MOBING I BARNEHAGEN

Barnehagens navn	
Barnets navn	Fødselsdato:
Avdeling/ gruppe	
Bekymring meldes til	
Bekymring meldes av	
Dato for melding	
<p>Hva dreier bekymringen seg om? (stengt ute av leken, blir ikke akseptert, får negative kommentarer, blir dominert, undertrykket, truet, slått, dyttet, herset med, hånt, krenket, latterliggjort, manipulert eller annet)</p>	
<p>Hvordan ble bekymringen oppdaget?</p>	
<p>Annet faktainformasjon</p>	

OBSERVASJONSLOGG

Hva har jeg sett/ hørt	Hvem gjelder det	Når	Signatur

TILTAKSPLAN NÅR MOBBING ELLER KRENKENDE ATFERD SKJER

Tiltak	Ansvar	Gjennomført Dato og signatur

Det skal skrives referat fra alle møter

REFERAT FRA MØTE VEDRØRENDRE MOBBING/ KRENKENDE ATFERD I BARNEHAGEN

Skjemaet oppbevares i barnets mappe og foreldrene får kopi

Møtedato: _____

Til stede på møte: _____

Hva saken gjelder:	
Tiltak:	
Ansvar:	

Dato for neste oppfølgingsmøte _____

_____
Underskrift ansatt

_____
Underskrift foreldre

BEKREFTELSE PÅ AT FORELDRE HAR LEST

PLAN FOR Å SIKRE BARNE ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ

Handlingsplan mot mobbing i Melakollen barnehage

Planen finnes på

- Barnehagen hjemmeside

Barnehagen ber om at svarslippen returneres barnehagen og legges i barnets mappe.

Barnets navn og avdeling _____

Jeg/ vi bekrefter å ha lest «Handlingsplan mot mobbing i Melakollen barnehage»

Sted og dato _____

_____
Foreldrenes/ foresattes underskrift